

Hoort ge den zang der matrozen uit den Vliegende Hollander? De trekvogels, die nergens vasten bodem hebben, die almaar getrokken worden naar het geheimzinnige elders?

Een haven is een romantiek ding. Ze maakt een kleine stad groot. En als die kleine stad dan een geweldig historisch verleden heeft, met brandstapels en plundering, met de furie van vreemde legerhorden, met bombardementen en bezettingen, met opstanden en tumult van omwentelingen, straatbetoogingen en feestelijke optochten... dan wordt dit een grootsch vertoon, dan groeit zoo'n stad tot een wezen van geweldigheid dat in de verbeelding kan blijven spoken en u, waar ge ook zijt, met haar geweldigheid blijft vervullen.

Dan is daar een Toren. Een toren, die een wonder is van machtige grootheid, die ten hemel opstijgt als een slank gebed, en uitspitst in sierlijk juweelig gelijn, met arabesken en rythmisch spel van teere pinakels. Een toren, die zingt bij dagen en bij nachten, waaruit de klokken bimbammen bij Zondagvrede, weemoedig luien bij droeve gebeurtenissen, somber klagen of diep somber brommen als de nood over de stede 't hoogst is. Denk aan de landverhuizers, aan de ballingen, aan de menschen die jaren lang in de verte zwerven en die vaak terugdenken aan den toren, aan dien beiaard, aan Carolus en aan de haven die aan den voet van dien toren ligt, met het spel van duizend masten en de zware kielen spiegelen in de breede rivier. Houdt ge uw hart niet vast, als ge denkt aan het heimwee dat zoo'n verren zwerver kan beknellen?

Zulke dingen kan een Antwerpenaar voelen, en het verruimt zijn ziel tot iets dat ver reikt buiten zijn provinciale bekommernis, dat hem met een wereld-voelen verrijkt, hem verdiept, hem verbreedt — ontrukkt aan de engheid van kleinburgerlijke zorg: hij voelt een wereld, waar hij aan verbonden is door geheime draden. Hij voelt het, ook als hij 't niet weet.

En daarom is de Antwerpenaar, van huis uit, een verre-kijker, een visionair, een begriper van de dingen die uit de verte naar hem toekomen.

De Schelde, dat is de droom.

Dank zij den stroom is deze stad van kooplieden ook een stad van dichters en artiesten. Hij brengt ons immers niet alleen de trafiek, die met klinkende munt de brandkoffers der handelaars vult, hij doet ook den droom opstijgen naar den geest van hen die de belanglooze getuigen van het leven zijn.

Die internationale strooming draagt ook 't leven der gedachten voort, onzichtbaar sijpelt ze door tot zelfs in 't volksleven. Zoudt ge meenen, dat die handelsbeweging, die zaken-herrie den simplen burger, den man van de straat, die door de oude zeden en gebruiken getemperd is, ongevoelig zou laten? Zeker, dit volk maakt zich niet los van zijn traditioneele gebruiken en van het aanschijn dat tijd en gewoonte hem hebben gegeven.